

Pályázat intézményegység-vezető (Kollégium) állás betöltésére

---

Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium

Készítette: Kiss Tiborné

2017.

TARTALOMJEGYZÉK

Pályázat	3
Pályázati nyilatkozat	4
Szakmai önéletrajz	5
I. Szakmai életút	7
I. 1. Nevelőtanári évek	7
I. 2. A gyógypedagógia szolgálatában	8
I. 3. Vezetői szerep	9
II. Történeti áttekintés	10
III. Helyzetelemzés	11
III. 1. A kollégium társadalmi szerepe	11
III. 2. A tanulói összetétel sajátosságai	12
III. 3. Személyi feltételek	14
III. 4. Tárgyi, környezeti feltételek	15
III. 5. Kollégiumi csoportok	17
IV. A kollégium tevékenységrendszere	18
IV. 1. A délutáni tanóra és a beszédképesség fejlesztése	18
IV. 2. Szabadidős tevékenységek – szakkörök	19
IV. 3. Nevelési feladatok	22
IV. 4. Egészséges életmódra nevelés	24
IV. 5. Környezettudatos magatartásra nevelés	25
V. A kollégium kapcsolatrendszere	25
VI. A kollégium belső világa	27
VII. Intézményegység-vezetői törekvéseim, céljaim	27
VIII. Záró gondolatok	31
Mellékletek	33

PÁLYÁZAT

Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény és Kollégium

intézményegység-vezető (Kollégium) (magasabb vezető) beosztás ellátására

Pályázó: **Kiss Tiborné**

Pályázati azonosító: KLIK/139/29-41/2017.

Pályáztató: Kaposvári Tankerületi Központ

Intézmény: Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium
7400 Kaposvár Somssich Pál utca 8.

OM: 038552

Beadás dátuma: 2017. május 22.

PÁLYÁZATI NYILATKOZAT

Alulírott Kiss Tiborné pályázatot nyújtok be a Kaposvári Tankerületi Központ Közigállás portálon 2017. április 22-én megjelent pályázati felhívás alapján a Somogy Megyei Duráczky József Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium (7400 Kaposvár, Somssich Pál utca 8.) intézményegység-vezető (Kollégium) (magasabb vezető) beosztás ellátására.

Nyilatkozom, hogy az álláshely betöltéséhez szükséges végzettséggel, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv 98 § (8) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve, megfelelek.

Nyilatkozom, hogy hozzájárulok személyes adataimnak a pályázattal összefüggő kezeléséhez.

Nyilatkozom, hogy hozzájárulok a teljes pályázati anyagom sokszorosításához, továbbításához. (3. személlyel közlés)

Pályázatomhoz mellékelem a következőket:

Iskolai végzettséget igazoló okiratok
Munkáltatói igazolás
Erkölcsei bizonyítvány

Kaposvár, 2017. május 22.

.....
Kiss Tiborné

I. Szakmai életút

I. 1. Nevelőtanári évek

1980- ban szereztem meg az első diplomámat a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán pedagógia-testnevelés műveltség területen. Ennek most már közel 37 éve. Tanítói pályám rövid életűnek mondható, hiszen mindössze egy évet tanítottam a Nagyrécsesi Általános Iskolában. Pályakezdsnek nem is kívánhattam volna szebbet. Gyönyörű szép környezetben első osztályosokat oktattam az írás-olvasás művészetére.

1981 sorsdöntő év volt az életemben. A többségi általános iskolát felváltottam a siketek iskolájára, úgy, hogy addig tulajdonképpen szinte semmit sem tudtam a hallássérült gyermekekkel való foglalkozás módszertanáról. Az első csoportom egy összevont HKI-s (hallássérültek kiegészítő iskolája) osztály volt, akikkel csak rendkívüli nehézségek árán tudtam egészen apró eredményeket elérni. Sok ötletet, segítséget kaptam munkámhoz szakemberektől, valamint a délutáni munkát irányító nevelőtanároktól egyaránt. Fokozatosan, lépésről lépésre sajátítottam el azokat a módszereket, amelyekkel már egyre magabiztosabban tudtam nevelőtanári teendőimet végezni. Újabb kihívásnak tekintettem, amikor az alsó évfolyamról felkerültem a felső tagozatra. (Saját csoportomat vittem végig) A tanórák lényeges elemei, mint az intenzív hallásnevelés, nyelvi kompetenciák fejlesztése, bőséges társalgási helyzetek teremtése megmaradtak, ezeket kellett bővítenem szaktárgyi szókinccsel, tartalommal.

Munkaköröm a konkrét nevelőtanári feladatok mellett ezekben az években sok egyéb tevékenységre is kiterjedt. Testnevelést tanítottam közel 8 éven keresztül alsó és felső évfolyamon. A tanítási órákon kívül tehetséges gyermekek számára atlétika szakkört vezettem. Testnevelő kollégámmal együttműködve számos atlétikai versenyre készítettem fel a diákokat, ahonnan mindig dobogós helyezésekkel tértünk haza. Iskolai tanév nem múlhatott el közlekedési verseny nélkül, mely a hazai hallássérülteket oktató-nevelő intézményeken túl nemzetközi kapcsolatokat is ápolt. 15 éven át aktív szervezője voltam a versenyeknek a feladatok koordinálásában, az eredmények összesítésénél és az eredményhirdetés örömteli perceiben. Szervezési feladataim a verseny résztvevőinek szabadidős programjaira, a kirándulásokra is kiterjedtek.

Tizenhárom évet töltöttem a Diákönkormányzat vezetésével a tanulócsoporthoz igényeit, kéréseit meghallgatva és képviselve őket. Rengeteg egyedi ötlettel és különleges programokkal készültünk az iskolai rendezvényekre, hagyományörző napokra.

A DÖK által szervezett "Kultúra Napján" csoportommal a speciális technikai eszközökkel átszőtt árnyjátékos előadásainkkal rendszeresen szerepeltünk. Több alkalommal képviseltük az intézményt a Hallássérültek Országos Színjátszó Fesztiválján Egerben.

Az osztályfőnökökkel együttműködve tanév végén több napos kirándulásokat szerveztünk, melyek mindig a tantárgyi anyaghoz kapcsolódtak, s melyek során a szociális hátránnyal küzdő hallássérült gyermekek is megismerhették Magyarország tájegységeit, nevezetességeit, s a hozzájuk fűződő történelmi, irodalmi, földrajzi vonatkozásokat. A hétfői és nyári szolgálatok sem múlhattak el túrázások nélkül. Az állami gondozott gyermekekkel bebarangoltuk a Kaposvár környéki kiránduló helyeket, a nyár szépségeit pedig a fonyódligeti táborban élvezhettük. Úgy érzem, hogy ez a 15 év életpályám egy fontos szakasza volt. Az oktatói-nevelői szerepek terén szerzett tapasztalataim olyan pedagógus kompetenciák erősítését segítették, mint a tantárgyi tudás, együttműködés képessége, empátia, konfliktuskezelés.

I. 2. A gyógypedagógia szolgálatában

2002-ben szereztem meg gyógypedagógiai diplomámat az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán, mint hallássérültek pedagógiája szakos tanár. Az elméleti és gyakorlati órákon a hallássérült gyermekek között eltöltött évek alatt megszerzett tudásomat jól tudtam hasznosítani. A hallássérültek pedagógiájának ismeretében, gyógypedagógiai szemlélettel kezdtem meg 2002—ben osztályfőnöki munkámat felső tagozaton 6. osztályban. Gyakorlati módszertani tudásomat szaktanárok tanóráin hospitálva, szakirodalom olvasásával, valamint különféle konferenciákon, továbbképzéseken való részvétellel fejlesztettem tovább. A 2006/07 –es tanév egy újabb kihívás elé állított. Bekapcsolódhattam a logopédiai tagozat munkájába, két évfolyamos első osztályosokat taníthattam a számok és betűk ismeretére. A gyerekekkel töltött idő mindössze két év volt, mégis pedagógiai pályám legemlékezetesebb évei között tartom számon. Tanítási ismereteimet hatékonyan ötvöztem a szurdopedagógiai módszerekkel. Tanítási óráimra saját, egyedi eszközöket készítettem, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően minél könnyebben sajátítsák el a tananyagot. A matematikai és anyanyelvi kompetenciák fejlesztése mellett nagy hangsúlyt helyeztem a szociális képességek erősítésére önismereti játékokkal, iskolai rendezvényeken való fellépésekkel, iskolán kívüli programok szervezésével. Rendszeres látogatóink voltak a logopédus hallgatók, többségi iskolákból érkező tanítók, pedagógiai asszisztensek.

Életpályám e szakaszát sikeresnek ítélem, úgy érzem, mind a hallássérültekkel, mind a beszéd fogyatékosokkal sikerült jó tanár-diák viszonyt kiépítenem, s tanulóim birtokába jutottak mindannak a tudásnak, amellyel meg tudtak felelni a befogadó iskola elvárásainak.

I. 3. Vezetői szerep

2012 –ben a Pécsi Tudományegyetemen, mint szakvizsgázott pedagógus szereztem oklevelet. Ekkor már 4. éve irányítottam a kollégiumot.

Rendkívül hatékornak tartom a két évet, elsősorban módszertani repertoárom bővülése szempontjából. Megismerhettem a reflektív tanulási technikák széles tárházát, kibővültek ismereteim a tanulásszervezési módszerekhez kapcsolódó technikák tekintetében. (RJR modell, kettéosztott napló, Venn diagram, insert technika, fürt ábra ... stb) Diszlexiás gyermekek terápiájában, valamint beszéd fogyatékosok és hallássérültek anyanyelvi fejlesztésében eredményesen alkalmazom a sajátos nevelési igényhez jól adaptálható technikákat.

Vezetői feladatköröm a szervezés, ellenőrzés és kapcsolattartás hármas egységére épül. Jó szervező- és kommunikációs készségeim által rugalmasan koordinálom a kollégáim munkáját, gyorsan tudok váratlan eseményekre reagálni, konfliktushelyzetekre megoldást találni. Az új munkakörömmel felszaporodtak adminisztrációs teendőim. Az új dokumentumok létrehozása, a régi felülvizsgálata módosítása saját alkotói munkám eredményei.

Családias hangulatú környezetünket az évek során igyekeztem új tartalommal megtölteni, mely vonzó lehet gyermeknek, pedagógusnak egyaránt. Kezdeményezésekre került be a kollégium/intézmény szabadidős tevékenységébe a Népmese Napja, a vers- és prózamondó verseny, a világnapokról való megemlékezés, az Egészségnap, melynek 7. éve vagyok a szervezője. A külső kapcsolatrendszereket évről évre igyekszem mindjobban szélesíteni, ápolni. A tanórán kívüli tevékenységek koordinálása mellett a szakmai munka összehangolása is fontos feladatom. Délutáni tanórán és csoportfoglalkozásokon rendszeresen hospitálok, pályakezdő gyakornokok segítő, támogató mentoraként is kipróbálhattam magam. Nem áll messze tőlem a terapeuta szerep sem. Naponta kerülök szembe szétesett családok nehéz sorsával, problémás szülő-gyermek kapcsolatokkal, amelyeket ha szükséges, szakemberek bevonásával próbálok rendezni.

Kollégium vezetőnek lenni számomra megtisztelő, de ugyanakkor nem könnyű feladat. Az elmúlt 10 év során arra törekedtem, hogy a nehézségekre közös válaszokat keresve, a sikereknek pedig együtt örülve végezzük munkánkat.

Nagyon szép pedagógusi és vezetői pálya van mögöttem. Szerencsés vagyok, hogy a hosszú évek alatt számtalan területen kipróbálhattam magam, ami szakmai megújulásomhoz, lelki feltöltődésemhez egyaránt hozzájárult. Az új feladatoknak és kihívásoknak igyekszem folyamatosan eleget tenni. A pedagógus életpálya modell bevezetésével, élve a lehetőséggel, 2014-ben elkészítettem a portfólióm. 2015 szeptemberétől pedig az intézményi önértékelési folyamatoknak vagyok az aktív közreműködője és koordinálója.

A pedagógus pályán eltöltött évek alatt szerzett sokrétű tapasztalataim úgy érzem, hogy képessé tesznek arra, hogy mint kollégiumvezető a jövőben is helyt tudjak állni. Hitet és erőt eddigi vezetői munkámhoz a gyerekek szeretete, a vezető kollégáim és a tantestület bizalma, segítő támogatása adott.

Köszönet érte.

II. Történeti áttekintés

A kollégium a múlt század 30-as éveitől fogva közös intézményként működik az iskolával. Az elmúlt évtizedek alatt több alkalommal is végeztek bővítéseket, rekonstrukciókat a kollégium épületében. Az első jelentős, kedvező életkörülményeket teremtő változtatásokat az 1984-es év hozta. A modernizálás eredményeképpen megtörtént a hálók „megfelezése” 2-3-4 főt befogadó kisebb szobákra, valamint a folyosói térelválasztók felszerelése, megtörve a nagy terek szürkeségét, egyhangúságát. Az újonnan kialakított helyiségek – tankonyha, klubszoba, társalgók – a bővülő tárgyi feltételek, lehetővé tették a szabadidős tevékenységek változatos szervezését. Az iskolai udvar területének bővülése és a sportudvar kialakítása új lehetőségeket teremtett a sport- és játékfoglalkozások számára.

A kollégiumi életnek hosszú éveken keresztül szerves része volt az állami gondozott tanulókkal való törődés, foglalkozás. 1999-ben kialakítottak számukra egy jól felszerelt lakóotthont, ahol a nevelők irányításával fokozatosan sajátították el az önálló életvitelhez szükséges ismereteket, megtanulhatták a legelemibb háztartási tevékenységformákat. Az állami gondozottak ellátását 2012 nyarán az akkori fenntartó gazdasági okokra hivatkozva kivette az ellátási feladatok sorából. Az 1994/95-ös tanévben új szakmai feladatként jelentkezett az integrált oktatás. Az integrált tanulók számára a kollégium az alapfunkciók biztosítása mellett a délutánonkénti szakszerű tárgyi felkészítést is biztosította.

Az 1997/98-as tanévben elindultak az első logopédiai osztályok. Mindez nagy változást hozott a kollégium életében, belső világában is, ahol a hallássérültek és integráltan oktatottak mellett megjelentek a beszéd fogyatékosok. A kollégium életében a legnagyobb minőségi változást a 2003-as év hozta.

Ez évben 1,5 milliárdos címzett támogatás eredményeként sikerült kialakítani egy családiasabb, komfortosabb, a speciális nevelési céloknak megfelelő környezetet bentlakó tanulóink számára. A megújult kollégiumot a 2006/2007-es tanévtől vehették igénybe gyermekeink, amelyet az uniós előírásoknak megfelelően akadálymentesítettek.

A kollégium nem önálló intézmény. Többcélú gyógypedagógiai intézményünk intézményegysége, az óvoda, az iskola, és az utazótanári intézményegység mellett.

Napjainkban biztosítja az intézmény egészének szerteágazó tevékenységéhez a háttérrel, sokrétű nevelési-oktatási feladatokon keresztül, de mind nagyobb számban ellát önálló szervezésű szakmai feladatokat is.

III. Helyzetelemzés

III. 1. A kollégium társadalmi szerepe

*„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,
szeretettel kell felnevelni és
szabadságban kell elengedni.”*

(Vekerdy Tamás)

A fenti idézetet, mely egyben a kollégium pedagógiai programjának mottója is, azért választottam, mert tartalmában tökéletesen lefedi a kollégium alapfunkcióját és társadalmi szerepét.

Alapfunkciója megteremteni a megfelelő lakhatási feltételeket azon sajátos nevelési igényű gyermekek számára, akiknek lakóhelyén nincs a speciális tanulási igényeknek megfelelő intézmény, illetve akiknek a szülő nem tudja (vagy nem képes) biztosítani a tanuláshoz szükséges feltételeket. Kollégiumunkba Szakértői vélemény alapján kerülnek a gyerekek, akik tanulmányi tankötelezettségüknek intézményünk iskolai intézményegységében tesznek eleget. Bármilyen életkorban, bármilyen speciális hátránnyal is érkezik a gyermek, fontos, hogy érezze az *elfogadást, a bizalmat, a szeretetteljes, biztonságot adó környezetet.*

Ahány gyermek, annyi gyermeki sors, szülői háttér.

A kollégium társadalmi funkciója a családok és a települések közötti különbségekből adódó szociális, illetve ebből fakadó kulturális hátrányok ledolgozása, a tudáshoz jutás esélyének biztosítása. Célunk, hogy a kollégium a nevelési folyamat végére, a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával, segítse elő a sikeres *társadalmi beilleszkedést.* Azaz tanulóink képesek legyenek az alapvető erkölcsi és társadalmi normák elsajátítására, elfogadására, rendelkezzenek az önálló életvitelhez szükséges ismeretekkel.

A megváltozott társadalmi körülmények következtében a kollégiumnak egyre fokozottabban a *lelki támaszpont* szerepet is be kell töltenie.

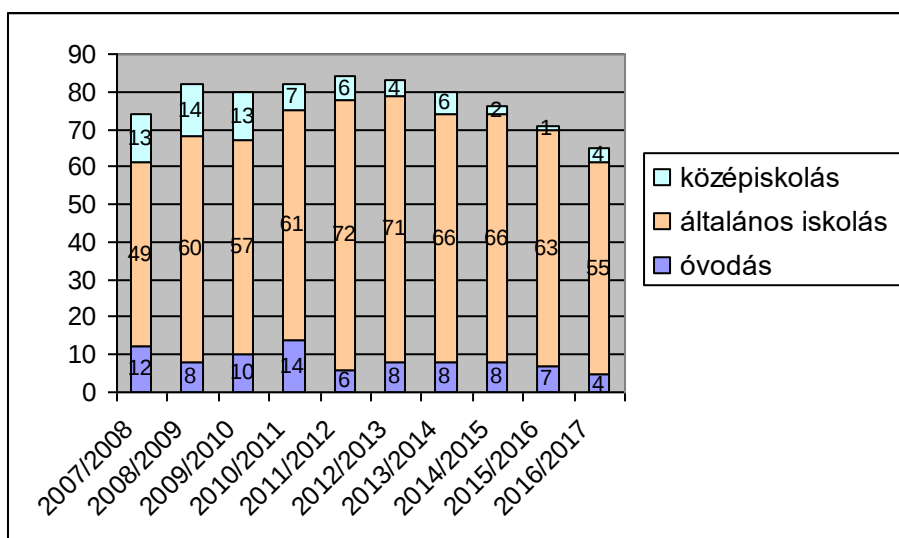
A kollégium Módszertani Központ részeként regionális feladatokat lát el.

- Az intézmény székhelyétől távol élő, valamint rossz szociális körülmények között helyben lakó óvodás és tanköteles korú hallássérült, beszéd fogyatékos gyermekek veszik igénybe.
- Férőhely függvényében elhelyezést biztosít középiskolákban integráltan tanuló hallássérülteknek.

Fontos hangsúlyozni, hogy kollégiumunk lényegesen eltér a hagyományos kollégiumoktól a működési rendje, a bentlakók életkori, fogyatékosági sajátosságai tekintetében.

III. 2. A tanulói összetétel sajátosságai

A diagram az elmúlt 10 év gyermeklétszámának alakulását mutatja.

2007/2008	74 fő
2008/2009	82 fő
2009/2010	80 fő
2010/2011	82 fő
2011/2012	84 fő
2012/2013	83 fő
2013/2014	80 fő
2014/2015	75 fő
2015/2016	71 fő
2016/2017	63 fő

Mint látjuk voltak kiugró évek magas tanulói létszámokkal, amit a 2015/2016 –os tanév végéig megközelítően tartani tudtunk. Az előző évekhez képest a jelenlegi 63 bentlakó tanuló mélypontnak tekinthető. A hirtelen bekövetkező visszaesés a hallássérült tagozaton tanuló bentlakók nagyarányú elballagásával magyarázható. A következő tanévre egy újabb létszámcsökkenéssel kell számolnunk (10 tanuló fog elballagni), de az előzetes felmérések alapján 60-62 fővel el tudjuk indítani az évet. Mivel a kollégiumi közösségi élet általában több évre szóló életforma a diákok számára, fontos, hogy megfelelő élettér, életkeret álljon a rendelkezésünkre, fontos, hogy az intim szféra biztosított legyen, ne a túlszűfoaltság érzése domináljon. Ehhez pedig, a tapasztalat mondatja velem, a jelenlegi létszám lenne az ideális.

A 2016/2017 –es tanév statisztikai adatai:

Bentlakó tanulók száma: 63 fő (21 lány; 42 fiú)

Hallássérült gyermekeink létszáma: 41 fő – (4 fő óvodás; 33 ált. isk.; 4 fő középiskolás)

Logopédiai tagozaton tanulók létszáma: 22 fő

Szociális helyzet: 14 HH

átmeneti nevelt: 3 fő

15 HHH

állami gondozott: 4 fő–Somogyvár; Öreglak; Nagykanizsa
biztosítja az ellátást

Állandó gyógyszerszedők száma: 12 fő

Ideggyógyászati gondozottak: 9 fő

A gyermekeket 5 megye 39 településéről fogadjuk.

Megye	TELEPÜLÉS	LÉTSZÁM (fő)
Somogy	30	49
Baranya	5	8
Zala	2	3
Tolna	1	2
Veszprém	1	1

Az utóbbi tíz év statisztikai adatai a gyermeklétszám összetételének jelentős átrendeződését mutatják. Az integrációs törekvések hatására a hallássérült tanulók száma folyamatosan csökken, a beszéd fogyatékosoké stagnál, a halmozottan sérült tanulóink száma relatíve nő. Tanulóink többsége rossz szociális háttérrel rendelkezik, halmozottan hátrányos.

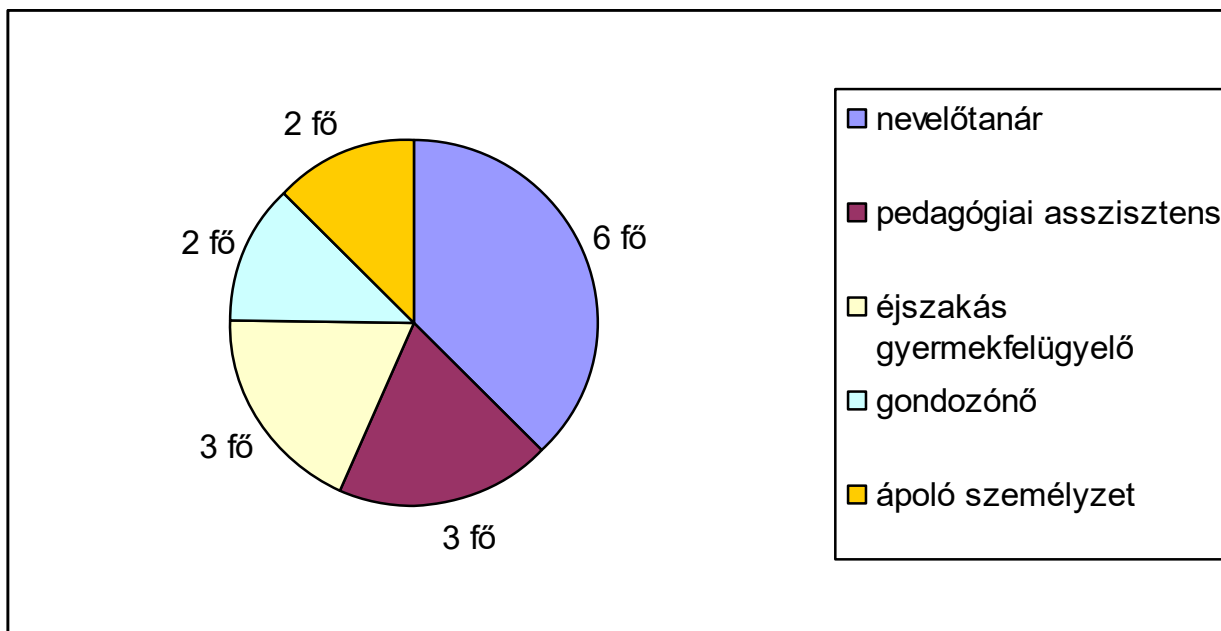
Változatos korosztályú, képességű, adottságú, mindemellett eltérő szükségletekkel, motivációval bíró gyerekek jelentek meg a kollégiumban, s ezzel törvényszerűen felerősödtek a tanulói különbségekből adódó problémák. Évről-évre nő a beilleszkedési-magatartás zavaros és pszichés problémákkal küzdő gyermekek száma, ezzel együtt a tanulók közötti konfliktus helyzetek kiéleződése. Ezeknek a váratlan helyzeteknek a kezelése nagy terhet ró a kollégiumban dolgozókra. Nevelőinktől a nagyfokú szociális érzékenység mellett rugalmasságot, nyitottságot, sok esetben improvizációt vár el.

A halmozottan sérültek, az enyhe és súlyos fokban sérültek, a beszéd fogyatékosok együttnevelése a nehézségek mellett előnyökkel is jár. A gyermekek megtanulják elfogadni egymást, természetesen fogadják a másságot. Lehetőség nyílik a szerepek tanulására, s olyan pozitív személyiségjegyek kialakítására, mint az egymásra figyelés, egymásnak segítése, a társas kapcsolattartás.

III. 3. Személyi feltételek

A kollégiumban a gyerekek biztonságos ellátásához optimális (volt) a létszám. Sajnálattal egy nevelőtanári munkakörben dolgozó kollégánk áprilisban távozott. Hiányát érezzük, csoportösszevonással és helyettesítéssel pótoljuk a kiesését.

A kördiagram a jelenlegi dolgozói létszámot mutatja, kizárólag a kollégiumra vonatkozóan.

A kollégiumban az oktatási-nevelési feladatokat megfelelő képesítésű *pedagógusok* végzik. Végzettségüket tekintve öten általános iskolai tanítók (angol, magyar, ének, ember- és társadalom ismeret műveltségterülettel), egy fő pedig gyógypedagógus (TAP szakos). Szakkollégiumi műveltség területen megszerzett végzettségüknek megfelelően többen aktív részesei a délelőtti oktató – nevelő munkának. Ebben a tanévben heti 24 órában kapcsolódnak be a rajz, testnevelés, technika és angol tantárgyak oktatásába, illetve a korrepetálásba. Kötelező óraszámuk: heti 26 óra, ami lefedi az egyéb (napközis), illetve kollégiumi órákat, ami egyénenként eltérő lehet a délelőtti letanításoktól függően. A tanulók összetételének változásaival a nevelőtanári szerep- és feladatkörök is módosultak.

Hagyományos feladatkörök:

- közösség fejlesztése, segítése – csoportfoglalkozások, szakkörök vezetése, szabadidős tevékenységek szervezése
- személyes törődés a csoport tagjaival – elfogadó attitűd
- újonnan érkezők beilleszkedésének segítése
- kapcsolattartás szülővel, iskolával

Változó új tanári szerepek:

- készség- és képességfejlesztés
- önismereti és konfliktuskezelési technikák megismerése
- szociális, lelki problémák megoldásában való támogatás nyújtása

A kollégiumban a nevelő – oktató munkát közvetlen segítők is hozzájárulnak munkájukkal a nevelés eredményességéhez. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező. A *pedagógiai asszisztensek* bekapcsolódnak a tanulócsoporthoz munkájába, a kollégiumi csoportok szabadidős tevékenységébe, a hétvégi szolgálatokba. (Négyen az óvodával és az iskolával megosztottan.) Az *éjszakai gyermekfelügyelők* forgószínpadszerűen dolgoznak, ellátják a reggeli és esti teendők során adódó gondozási feladatokat. Mivel az egyik legkritikusabb időszak a reggeli készülődés időpontja, mindkét emeleten egy-egy „ébresztő” segíti munkájukat (6³⁰-8⁰⁰). A *gondozónők* napi négy órában (6⁰⁰–10⁰⁰; illetve 16⁰⁰–21⁰⁰) kapcsolódnak be a gondozási feladatokba, a mosodai munkálatokba és az óvodai háló szépítésébe, otthonossá tételébe. Alkalmazásuk jó döntés volt.

A tanulók egészségügyi ellátása kollégiumunkban *ápolónők* és *védnő* személyében valósul meg 7 - 19 óráig. A gyermekek egészségügyi ellátásához szakorvosok munkáját is igénybe vesszük. A kollégium zavartalan működését a *technikai személyzet* is segíti, (konyha, mosoda, karbantartók, takarítók). A kollégium adminisztrációs feladatait az utazótanári intézményegységgel megosztva végzi egy pedagógiai munkát segítő adminisztrátor.

A kollégiumi nevelőtestület feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Továbbtanulás: Győrfi Gergely – BA képzés; történelem (PTE, BTK)

Képzés: Simonicsné Besenyei Veronika – erkölcstan az iskolában (60 órás képzés)

III. 4. Tárgyi, környezeti feltételek

A 2006/2007 –es tanévtől egy kívül, belül megújult minden igényt kielégítő kollégiumba várjuk vissza gyermekeinket. A két szinten 85 tanulót tudunk elhelyezni. A lányok és fiúk egy-egy emeleten két-két ágyas szobák és a hozzájuk tartozó zuhanyozók és mellékhelyiségek alkotta lakóegységben élnek hétfőtől - péntekig. Az egyedileg tervezett bútorokkal berendezett szobákat saját játékaikkal, tárgyaikkal tehetik még személyesebbé.

A legkisebbek számára sikerült kialakítani mindkét emeleten egy külön lakóegységet, melyet az életkori sajátosságok figyelembevételével, speciális bútorokkal szereltünk fel. (állítható mosdók; kisbútorok).

A kollégiumi létszámcsökkenés következtében felszabaduló hálók osztályteremként funkcionálnak, a tv- és játék szobák és társalgók pedig a szakköri foglalkozásokhoz, tanórákhoz biztosítanak teret a délelőtti kollégák számára. Gondot fordítunk a játékpark folyamatos bővítésére, felújítására. Köszönettel tartozunk a „Teljes Értékű Életért” Alapítványnak és az intézmény főigazgatójának a támogatásáért, amit a farsangi zsákbamacska pénzzel, és az őszi gesztenyeszedésért kapott bevétellel egészítünk ki.

Egy épület életében tíz év nem nagy idő, mivel azonban a kollégiumot sokan lakják, az amortizáció is gyorsabban bekövetkezik. A kisebb felújítások és karbantartások folyamatosak (lépcsőház lambériázása; energiatakarékos lámpák felszerelése, ágynemű huzatok vásárlása, zuhanyfüggönyök, zuhanytálcák, törölközőtartók, kilépők pótlása ... stb.), de mára már esedékessé váltak a nagyobb beruházások is (pl.: ágynemű belsők cseréje, festés). Sok problémát okoznak a gyakori csőtörések, amit a karbantartó személyzettel orvosolunk. A kollégium szálláshely kiadására is alkalmas épület, de a bevétellel nem gazdálkodhat.

	lány emelet	fiú emelet
férőhelyek száma	85 fő	
hálók	7	9
egyéb helyiségek	társalgó tv- és játékszoba tanterem (három osztály számára) tanári szoba kollégiumvezetői szoba	társalgó tv- és játékszoba számítógépterem (6 géppel) pszichológus szoba felügyelői szoba vendégszoba
közös helyiségek	tornaterem, előadóterem, konditerem, tankonyha, étkező, könyvtár, udvar, sportpálya	

III. 5. Kollégiumi csoportok

A táblázat a 2016/2017-es tanévben működő kollégiumi csoportok összetételét mutatja nemek szerinti felbontásban és a tanulói sérülés specifikumok jellegének elosztásában.

Kollégiumi csoportok	Összes létszám					Csoportvezető
	fiú	lány	hs.	beszédf.	s.tanulási zavar	
Óvodai csoport	4	-	4	-	-	Schán Józsefné (Marika) Orgel Lászlóné (Csilla)* Lutz Elekné (Gizi)* Antal Adrienn* Ignácz Pálné (Andrea)
1. számú koll. csop.	6	-	6	-	-	Varga Violetta Palkó- Söllei Noémi (ped.assz.)
2. számú koll. csop.	2	5	7	-	-	Körmendi Nóra
3. számú koll. csop.	5	2	3	4	-	Simonicsné Besenyei Vera Györfi Gergely (ped. assz.)
4. számú koll. csop.	6	3	7	-	2	Kövesiné Herczeg Eszter Balla Zsolt (ped. assz.)
5. számú koll. csop.	5	6	5	-	6	Gerencsér Zsolt (távozott)
6. számú koll. csop.	5	4	3	-	6	Csontos Norbert
7. számú koll. csop.	9	1	6	-	4	Navracsics Gábor
Összesen:	42	21	41	4	18	

Megjegyzés: * esténként (17⁰⁰ - 20⁰⁰) heti váltásban

A hét kollégiumi csoport 8-10 fős átlagléttszámmal működik. A csoportok kialakításánál a gyermekek osztályfokát, képességeit, sérülésük jellegét vettük figyelembe. Minden csoport élén csoportvezető nevelőtanár áll, aki a csoportfoglalkozásokat vezeti.

Természetesen a gyermekek tevékenységének megvannak a csoport kereteken túli lehetőségei is. (pl.: szakkörök) Emellett támogatjuk a diákok kezdeményezéseit, és egyéni kívánságokat is figyelembe veszünk. A személyi kötődések és a közösségfejlesztés szempontjából fontos lenne, hogy állandó, lehetőleg több évig azonos csoportvezető nevelőtanár legyen a csoport mellett. Azoknál a csoportoknál, ahol ez nem tud megvalósulni (pl.: a letanítások miatt) pedagógiai asszisztensek biztosítják az állandóságot. A nevelőtanárok személyéből és a csoport összetételéből adódóan minden csoportnak megvan az egyedi, saját arculata, a csak rá jellemző kedvenc tevékenység formája.

A kollégiumi csoport a személyiség- és közösségfejlesztés elsődleges színtere.

A kollégium egészére kiterjedő közös tevékenységek a *közösséghez tartozás érzését erősítik*, ezáltal fejlesztik a szociális kompetenciákat. (egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség)

IV. A kollégium tevékenységrendszere

IV. 1. A délutáni tanóra és a beszédkészség fejlesztése

A kollégiumban folyó szakmai munka a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjára épül, mely a kollégiumok tevékenységrendszerében a következő szintereket határozza meg: *délutáni tanulás, szabadidős tevékenység, társas kapcsolatok, nevelési feladatok.*

A *délutáni tanóra* nem kimondottan kollégiumi tevékenység, mivel nem kollégiumi csoportokhoz, hanem osztályokhoz kötött, ahol a bejárók és bentlakók közösen készülnek fel az iskolai tanórákra. Minden évfolyamon az a cél, hogy az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően az *önálló tanulási képességek* kialakuljanak és fejlődjenek. A nevelőtanároknak és a délutáni tanórát tartó 20 órás pedagógusoknak nagyon fontos szerepe van ebben. Kiemelt feladatuk a hatékony tanulási módszerek és technikák elsajátíttatása (pl.: lényegkiemelés stratégiája, vázlatírási technikák, a tanultak rövid tartalmi ismertetése szóban, vagy írásban, önellenőrzés tanítása). Alsó tagozaton még hajtja a gyerekeket a természetes kíváncsiság, a játszva tanulás motiváló erőként hat. Felső tagozaton már egyre több időt kell fordítani a mindennapi felkészülések támogatására, a szaktárgyi segítségnyújtásra. A jellemzően alacsony tanulási motivációnak számtalan oka lehet, legfőképpen a megnövekedett tananyagmennyiségből adódó tanulói sikertelenségek. A problémák csak közös megoldásokkal orvosolhatók. Ehhez elengedhetetlenül fontos, hogy a délutános nevelők az osztálytanítók és a szaktanárok együttműködése gördülékeny legyen.

Fontos egymás óráinak, foglalkozásainak látogatása. Köölcsönösen ismerniük kell egymás kérdéskultúráját, kommunikációs szokásait. Nevelési szempontból közel azonos pedagógiai nézeteket kell, hogy valljanak.

Hasznos lenne, ha évente legalább egyszer látogatás keretében, a délutános kollégák is megismerkedhetnének egymás munkájával. Lehetőség nyílna, akár több csoportot érintő probléma közös megbeszélésére.

A nevelőtanár kiemelt feladata a beszédképesség fejlesztése, az ehhez szükséges „beszélő környezet” megteremtése. Többféle szervezési és tartalmi lehetőség adódik erre.

Csak néhány a lehetőségek tárházából:

- tananyaghoz kapcsolódó célirányos séták, kirándulások
- közös élmények megbeszélése – élményfüzet, faliújság
- egyéni beszélgetések a gyermekek egyéni problémáiról
- spontán környezeti hatások: játék, tv, mozi, újság
- közös programok városi intézményekkel
- önismereti, kapcsolatteremtő, csapatépítő játékok
- tényleges élethelyzetek, spontán szituációk kihasználása

A feladatok köre természetesen tovább bővíthető. Személy szerint olyan területekre gondolok, amely azon kívül, hogy az anyanyelvi kompetenciákat fejleszti, megtanítja a gyerekeket közösségben gondolkodni, erősíti szociális képességeiket, oldja a felgyülemlett feszültséget és visszaszorítja a tömegkommunikációs eszközök – tv, számítógép, telefon – okozta passzivitásukat. Megvalósításukra havi rendszerességgel, illetve a tanulói igényekhez igazítottan kerülhetne sor. Mint például:

- Beszélgető kör – a lelki egészség megőrzéséhez kapcsolódóan.
- Szerep- és szituációs játékok – a tematikus csoportfoglalkozások témaköreiből válogatva.
- Drámajáték – viselkedési kultúra fejlesztéséhez, önbizalom erősítésére.

IV. 2. Szabadidős tevékenységek – szakkörök

A szabadidő nevelő hatása akkor bontakozhat ki teljesen, ha változatos, jelen van benne a játék, megfelel a gyermek életkorának, érdeklődési körének és ismeretszerzésre is lehetőséget ad.

Szabadidős tevékenység célja:

- A tanulók szükségleteinek és igényeinek gazdagítása.
- A nevelési helyzetek megteremtése, kihasználása.
- A képességek fejlesztése.

A kollégium éves munkaterve havi lebontásban, felelősök megjelölésével tartalmazza az adott tanévre tervezett feladatokat.

A tehetséggondozás lehetőségein belül működnek a szakkörök, melyek tanulói érdeklődés alapján szerveződnek, általában heti egy alkalommal, másfél órában (17⁰⁰ – 18³⁰) 8-10 fős átlaglétszámmal. A szakköri foglalkozások célja az egyéni képességek fejlesztése, a kreativitás, az alkotási vágy kibontakoztatása, a reális önismeret kialakulásának előmozdítása.

A szakköri tagság egy évre szól, fontos, hogy a gyerekek szívesen vegyenek részt a foglalkozásokon és sikerélményhez jussanak.

A 2016/17-es tanévben működő szakkörök

A *kézműves és dekorációs szakkör* már hagyománynak számít kollégiumunkban. A természetes anyagokból készült dísz tárgyak készítése mellett népszerűek az új technikai eljárások is (horgolás, viaszolás, kollázsolás, batikolás).

A dekorációk a közvetlen lakókörnyezet – folyosók, hálók – díszítését szolgálják. Célunk a kreativitás, képi gondolkodás, érzelmi élet gazdagítása, az igényes munkavégzés megtanulása.

A *hagyományörző szakkör* a jeles napi népszokások felelevenítése mellett betekintést enged régi mesterségek kulisszatitkaiba tevékenykedtetésen alapuló ismeretszerzésen keresztül. Reméljük, ezáltal sikerül elmélyíteni gyermekeinkben a múlt tiszteletét! A témaköröket tekintve sok kapcsolódási pontot találunk a hon- és népismeret tantárggyal.

Az *Olvasóklub* ebben a tanévben a kamaszlányok körét célozza meg érzelmes, kedves, romantikus alkotásokon keresztül. A lányok maguk választják a könyveket, olyan témákat, mely az ő mindennapi életükről szól: barátság, szerelem, sztárvilág. Az olvasóklub működésének célja az olvasás népszerűsítése, megszerettetése mellett a könyvtárhasználat- és a kortárs irodalom megismertetése. A felolvasást követő hangulatos, kötetlen beszélgetést rendkívül fontosnak tartom az anyanyelvi kompetenciák- és a reális önismeret fejlesztése szempontjából. Az olvasóklub feladatainak körét szélesítheti a jövőben az által, hogy a kötelező olvasmányok és hosszabb lélegzetű irodalmi művek feldolgozásában besegít.

A *filmklub* elindításának célja az volt, hogy elérhetővé tegyük iskoláskorúak számára azokat a történelmi, tudományos, művészeti filmeket, amelyeket egyedül nem biztos, hogy megnéznének. Fontos lenne, hogy a tanulóink ne csak megnézzék a filmeket, hanem a vetítés után egy közös beszélgetés során értékeket, kritikákat is megfogalmazzanak. A *labdarúgó szakkör* a focit szerető, tehetséges bejáró és bentlakó gyermekek fejlesztésére szolgál.

Sok gyermeknek biztosít hasznos időtöltést és sikerélményt. A focin keresztül sikerült kiépíteni partneri kapcsolatainkat a városi kollégiumokkal.

A *játékvár szakkörön* résztvevők körében egyaránt népszerűek a nagyobb teret igénylő mozgásos, ügyességi játékok és a szobajátékok. A motiváció, a sokszínűség és a kötetlenség mellett fő célunk lenne, hogy a nevelő által megtanított játékokat a gyerekek tovább adják társaiknak.

A szakkörök sorába érdemes volna a későbbiekben beemelni „hasznossági elv” alapján az *életmód – életvitel háztartási ismeretek* szakkört.

Nagy jelentősége lenne az önellátásra nevelésben, a családi életre való felkészítésben, a napi feladatok gyakorlásában. Felső tagozatos tanulóinkhoz ez által közelebb tudnánk hozni a munka világát.

A lányok megismerkedhetnek a legelemibb konyhatechnikai eljárásokkal, a fiúk barkácsolhatnak a technikai műhelyben, megtanulhatnak az eszközök használatát a különböző munkadarabok készítése során. A kollégium szakkörein keresztül kapcsolódik be a tehetséggondozás folyamatába. A kollégiumi nevelők innovatív szemléletének erősítésével kiemelt figyelmet kell fordítanunk a tehetséggondozó programok, a tanórán kívüli szabadidős tevékenységek lehetőségeinek számba vételére. Ennek egyik lehetséges módja a pályázatok figyelése.

Kiemelt szabadidős tevékenységek

Játék tanítás – tanulás

A játék a gyermeki tevékenység legalapvetőbb formája. A különböző játékformák fejlesztik az ügyességet, a mozgást, az összes gondolkodási funkciót. A sikeres iskolai teljesítményhez szükséges részképességek is a játékon keresztül fejlődnek. Játékot naponta kell biztosítani. Hogy milyen játékot kezdeményezünk az természetesen függ attól, hogy aznap mennyi a szabadidő, milyen az időjárás, milyen a gyermek hangulata. A foglalkozási tervben havonta kell megtervezni a megtanítandó játékot. Kettős feladatunk van. Játékot tanítunk, és megtanítjuk játszani a gyermeket. A délutános nevelőtől elvárható, hogy szeressen és tudjon játszani, legyen résztvevője a gyermek játékainak. Szorgalmazom, hogy a nevelők éljenek a játék- és eszközkölcsonzó adta lehetőségekkel. A játéktanítással a szociális és kognitív képességek fejlesztése mellett célunk a pozitív élményadás.

Mesehallgatás

A mesének nagy a szerepe a gyermek személyiségfejlődésében és ismeretszerző képességének kialakulásában.

A hétköznapiól eltérő kifejezésmódok segítik a szókincs bővítését. Jelentőségét naggyá teszi, hogy a gyermekeknek nem mesélnek otthon. Az első és második emeleten kialakított mesesarkot sok kisgyerek veszi igénybe az esti órákban, örömdetes, hogy egyre több hallássérült tanuló (nekik a nevelők jellel segítenek).

A kedvenc meséjüket rajzban is megjeleníthetik a gyerekek. Minden évben kollégiumi szinten is megemlékezünk a Népmese napjáról, melyet a későbbiekben össze lehetne kötni más szabadidős tevékenységekkel, például kézműveskedéssel.

Egyéb szervezett foglalkozások

- Kollégiumi estek – népi játékok, ügyességi feladatok, Ki mit tud?
golyaavató (következő tanévtől kezdődően)
- Vetélkedők – Szeretlek Somogyország, VB - láz, RIÓ - olimpiai kvíz játék
- Floorball, gumimaci foci, zsinórlabda, röplabda
- Kollégiumi házibajnokságok – foci, teremhoki, sakk, malom, pingpong, unó
Activity est (következő tanévtől tervezve)
- Társas összejövetelek – közösségi sportrendezvények, karácsonyi vacsora, Retro mozi
- Városi programokon való részvétel
- Csoportfoglalkozások tervezése tematikus témakörök alapján – egészséges életmódra nevelés, családi életre nevelés, médiatudatosságra nevelés

Köszönöm a hétvégén szolgálatot adó kollégáknak, hogy a tartalmas szabadidő szervezése mellett lehetőséget teremtenek a közös sütögetésre, ezáltal is erősítve a közösségi érzést bentlakó gyermekeinkben.

Valamennyi tevékenységünkről tájékoztatást kaphatnak az érdeklődők a kollégium honlapján.

IV. 3. Nevelési feladatok

A kollégium a nevelési folyamatok fő színtere, a legtöbb lehetőséget kínálja a jó szokások, szokásrendszerek kialakítására, a helyes magatartás – és viselkedés minták elsajátítására. Fokozott figyelmet fordítunk az ingerszegény környezetből, hiányos szokásrendszerrel érkező gyermekekre, pótolva a családi nevelés hiányosságait.

A kollégiumban mindenki nevel. A nevelőtanár személyes példamutatással, pozitív magatartás minták közvetítésével. A nevelő – oktató munkát segítők a szülői szerepek átvállalásával, egy jó szóval, egy álomba ringató simogatással. A konyhas néni azzal nevel, ha mosolyogva adja a vacsorát. A technikai dolgozók pedig azzal, hogy a kollégium zavartalan működéséhez biztosítják a háttérrel, az esztétikus környezetet.

A kollégiumi/intézményi nevelési folyamat kimeneti célja a reális társadalmi kép és a sikeres társadalmi beilleszkedés kialakítása a nevelés által.

Feladatunk a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztése.

- Szocializációt segítő képességek fejlesztése – együttműködés, alkalmazkodás, önállóság, közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése.

A képességek kialakításához vezető nevelési folyamat a kollégiumi tevékenységrendszereken keresztül valósul meg.

- Esélykülönbségek csökkenése, kultúra közvetítése

Mindannyiunk közös felelőssége a jó szokások szokásrendszerek kialakítása. Tudatosan alapozzuk minél korábbi életkorban, amikor még a játékos tevékenykedtetésnek, utánzásnak meghatározó szerepe van.

- Családi funkciók pótlása

A kollégium sok gyermeknek nem is a második, hanem az első otthona. A társadalmi szerepek módosulásával, a szocializációs színterek meglazulásával (család-iskola), a szülő – gyermek viszony átalakulásával felértékelődött a kollégium családot pótló szerepe.

- Kulturált életmódra nevelés. Az együttélés szabályainak elsajátíttatása, a társakra való odafigyelés igényének erősítése.

A társas kapcsolatok fejlesztését teljes mértékben lefedi a kollégium tevékenységrendszer. Kiemelt figyelmet érdemel ez a terület, hiszen egyre nagyobb számban jelennek meg a kollégiumban a szabályokat elutasító, közösséget romboló magatartás problémás tanulók, akiknek a kezelése nem kis terhet ró a nevelőkre.

A szociális kompetenciák kialakítása tanulási folyamat, melyben különös jelentőséggel bír a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

Lehetőségeink a tanulási folyamatban:

- A tanulók alapos megismerése – a tanulók adottságainak, képességeinek feltérképezése, értelmi, érzelmi szociális állapotának felmérése.

Szociometriai felmérés (következő tanévtől tervezve)

A megismerési folyamatokban nagy szerepet játszó önismereti, kapcsolatépítő, konfliktuskezelő játékok javasolom, hogy hangsúlyosabban kerüljenek be a kollégiumi csoportközösségek életébe. (válogatott játékgyűjtemény).

- Bizalom pedagógiájának kiépítése, jó közösségi klíma létrehozása.

Elfogadó, biztonságos, szorongásmentes légkör megteremtése a gyermekek számára. Szabad programválasztás lehetőségének biztosítása. Pozitív értékelés előtérbe helyezése, pozitív magatartásminták közvetítése.

- Egyéni törődés, egyéni kiscsoportos beszélgetések.

Érzelmi nevelés hangsúlyossá válása, életviteli tanácsadás. Egy-egy konfliktushelyzet körbejárása segítő beszélgetéssel.

- Pszichológiai tanácsadás igénybevétele.

ADHD- s tanulók együttnevelése – kollégiumban dolgozók érzékenyítése (pszicho-team).

Hogyan lehetnék toleránsabb társaimmal? – kiscsoportos beszélgető kör (pszicho-team).

A számtalan nevelési terület közül kettőt tartottam kiemelten fontosnak bemutatásra.

IV. 4. Egészséges életmódra nevelés

A teljes körű egészségfejlesztés az iskolával közösen valósul meg, mely a következő alapfeladatokat jelenti.

- Az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, testápolás, higiéniai és pihenési szokások megtanítása, belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszerek kiépítése, gyakoroltatása.

Az egészséges, napi ötszöri étkezést a konyha biztosítja (helyi termelők termékeinek felhasználása, teljes kiőrlésű gabonafélék, naponta tej és gyümölcs, só fogyasztásának mérséklése). Az ételmezés vezetővel jó kapcsolatot ápolok, nyitott a jelzett változtatásokra.

A kulturált étkezési- és higiénés szokások beidegződése hosszú nevelési folyamat eredménye. Az étkezés előtti kézmosás, az evőeszköz- és szalvétahasználat, a terítés rendje, a közös étkezés alatti halk beszélgetés, a reggeli és esti tisztálkodási teendők szokásrendszerének kiépítése szép nevelői feladat. Az egészséges táplálkozási szokások kialakításában, rendkívül fontos lenne a szülői partnerség, de sajnos az a tapasztalatunk, hogy rengeteg cukros üdítőt, energiatalt és édességet fogyasztanak a gyerekek.

Ezek a termékek amellet, hogy egészségtelenek, mértéktelen fogyasztásuk, bizonyítottan, koncentrációs nehézségeket is előidézhethet.

Az egészség megóvása szempontjából fontos megtanítani a gyermekekkel az évszakoknak, időjárásnak megfelelő öltözködést, a réteges ruhaviselet használatát és az alkalomhoz illő öltözködési szokásokat. Nagyon sok ruhaadományt kaptunk ebben a tanévben. Hálások vagyunk mindenkinek, aki szíven viseli ezeknek a gyerekeknek a sorsát és próbál segíteni.

- Testi és mentális képességek megőrzése, fejlesztése.

A testi egészség védelme mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a lelki egészség megóvása.

Különösen a kiskamaszoknál és a középiskolásoknál kell beszélgetéseket kezdeményezni, saját külsejük elfogadása, a testi higiéné, az öltözködés és divat, valamint labilis érzelmi életük kapcsán. Ahhoz, hogy a tanulónk szívesen beszéljenek ezekről a dolgokról, bizalmi kapcsolatban kell lenni velük. Fontosnak tartom, hogy a nevelők képesek legyenek a speciális bánásmódot igénylő gyermekkel egyedi kapcsolatot kiépíteni.

- Mindennapi testedzés biztosítása.

A játék, a sport, a szabad levegőn tartózkodás együttesen biztosítják a gyermekek életkorának megfelelő mozgásszükséglet kielégítését. A kollégium sportélete nagyban hozzájárul az egészséges életmód kialakításához, fejlesztéséhez.

A fiúk szívesebben és önként sportolnak, a lányokat nehezebb erre rávenni. Talán, ha jövőben fel tudnánk kínálni számukra valamilyen zenés- táncos mozgásformát, nagyobb lenne az aktivitásuk.

A mozgás, a sport leköti a gyermek energiáit, egyéni és közösségi élményt ad, ezért fontos, hogy beépüljön a gyermekek életmódjába. Célunk, hogy minden gyermek megtalálja azt a mozgásos tevékenységformát, amely örömet jelent számára.

- Az egészség megőrzéséhez szükséges alapvető egészségügyi ismeretek nyújtása.
- Egészségnapok szervezése (iskolával közösen)
- Egészségügyi előadások: helyes higiénés szokások

pubertáskori testi- és érzelmi változások

lelki egészség, barátság, szerelem

A kollégiumi foglalkozások sorába, igényfelmérés alapján, érdemes lenne beemelni az *elsősegélynyújtó szakkört*, ahol a diákok elsajátíthatnák és gyakorolhatnák az alapvető elsősegély nyújtási ismereteket. Szeretném felkérni erre azt a nevelőt, akinek jogosultsága van a szakkör vezetésére, s aki a tavalyi évben versenyre is felkészítette a gyerekeket.

IV. 5. Környezettudatos magatartásra nevelés

A környezettudatos magatartásra nevelés a *kollégium szeretetére, tisztántartására, otthonossá tételére nevelés*, mely az ismeretnyújtás, szemléletformálás és magatartásalakítás hármas egységén keresztül valósítható meg. Természetesen a szülői partnerségre ebben a tanulási folyamatban is szükség van. Nekünk, pedagógusoknak pedig azt kell elérnünk, hogy a környezettudatos magatartás belső motiváltságon alapuljon. Ehhez nagy hangsúlyt fektetünk a közvetlen környezetünk, hálózobák, folyósók, iskolaudvar, sportpálya rendben tartására. Óvjuk a kollégium épületét, bútorait, egyéb berendezési tárgyait. A tisztább környezetért őszi és tavaszi takarítási napokat szervezünk. A tisztasági versenyben győztes hálók minden évben elnyerhetik az Aranyseprű díjat. Célunk, hogy a kollégium minden részletében otthonos, esztétikus környezetként működjön, ahol a tanulók jól érzik magukat.

V. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium intézményünk valamennyi intézményegységével intenzív kapcsolatot ápol. Nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, logopédusokkal, pszichológussal, 20 órás délutános pedagógusokkal, munkaközösségekkel, diákönkormányzattal, szülőkkel, gyámügyi szervekkel.

A kollégium önálló munkaközösséget nem működtet, a nevelőtanárok a hallássérült és logopédiai tagozat munkaközösség vezetői által szervezett szakmai programokba kapcsolódnak be.

Hatékonyság szempontjából kiemelném az órabemutatókon való részvétel fontosságát. Az itt szerzett módszertani ötleteket a nevelőtanárok remélhetőleg be tudják építeni a délutáni tanórájukba. A kollégium kiemelt feladata a szülőkkel való kapcsolattartás.

Tanév elején szülői értekezletet tartok, ahol tájékoztatást adok a kollégium éves feladatairól, a beköltözéssel kapcsolatos teendőkről. Ismertetem a Házi rendet. (Sajnos általában alacsony a részvétel) Sürgős, halasztást nem tűrő esetben, személyes találkozást kérek. A következő tanévtől szeretnék fogadó órát kijelölni a szülők számára a pénteki napra a kapcsolattartás erősítése érdekében. Javaslom, hogy félévente egy alkalommal adjunk lehetőséget a szülőknek, hogy nyílt nap keretében a napközis munkába, sőt lehetőség szerint, a szabadidős foglalkozásokba is betekintést nyerjenek. Szülőnek és pedagógusnak egyaránt nagy segítség lehet egymás elfogadásában, az együttműködés hatékonyságának növelésében. A kollégium a belső kapcsolatok ápolása mellett törekszik az iskolán kívüli partneri kapcsolatok mind szélesebb kiépítésére. Évről-évre erősödik az együttműködés a városi kollégiumokkal, mely a közös sport- és kulturális kapcsolatokon keresztül valósul meg. Szép hagyományt teremtettünk az által, hogy a meghívott csapatokat a nap végén megvendégeljük. A más intézmények tanulóival való ismerkedési lehetőség közelebb hozza a fogyatékkal élőket ép társaikhoz, ledöntve ez által a fogyatékosok és nem fogyatékosok közötti gátakat. A jó hangulat, a baráti kapcsolatok kialakulása, az egymásért való szurkolás, a győzelemmel járó öröm pozitívan hat gyermekeink hangulatára, érzelmi állapotára.

Legsikeresebb programjaink a tanévben:

- Mikulás napi interaktív bábelőadás – AJTP –ban részt vevő középiskolások; Klebelsberg Kollégium
- Dramatikus, önismereti játékok felső tagozatosoknak – AJTP- ban résztvevő középiskolások; Klebelsberg Kollégium
- Sportrendezvények: Mikulás Kupa, Nyuszi Kupa, Duráczy Kupa, ülő röplabda - városi kollégiumok részvételével
- Farsangi kézműveskedés, karácsonyi ajándékvásár – COMPASS Egyesület (következő tanévtől új együttműködési formák kiépítésének tervezése)

Minden évben nagy szeretettel fogadtuk a Kaposvári Egyetem hallgatóit, akik mesékkal, kézműves foglalkozásokkal, játékos ügyességi versenyekkel színesítették bentlakó tanulóink életét. Reméljük, hogy ez a kapcsolat nem szakad meg, s a jövőben újra ellátogatnak hozzánk! A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

VI. A kollégium belső világa

A kollégium biztosítja a tanulók testi-lelki fejlődésének feltételeit: a *lakhatást, a rendszeres étkezést, tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást.*

A kollégiumi szolgáltatásokat vasárnap (12 órától) péntek délutánig (17 óráig) veszik igénybe tanulóink. A kollégium segíti a szülőket azzal, hogy a hazautazás minél kevesebb elfoglaltsággal és anyagi megterheléssel járjon.

Ezért biztosítjuk utazások alkalmával a nevelői kíséretet. Természetesen rendkívüli helyzetek esetén is megoldjuk a gyermekek teljes körű ellátását. A kollégiumi élet megszervezésekor két érdeket kell figyelembe venni. Az egyén számára biztosítani kell a visszavonulást, az intim szféra, a nyugodt pihenés lehetőségét. A közösség számára pedig biztosítani kell a megfelelő teret a társas együttélés különböző formáihoz.

A diákok napi életének kereteit úgy kell megszervezni, hogy az egyes tevékenységek belső arányai az életkori sajátosságokhoz igazodjanak. Ennek feltételeit jól szervezett napirenddel tudjuk biztosítani, melynek két fontos ismérve a rugalmasság és rendszeresség. A napi rendszeresség (mindennap ugyanabban az időben végezett tevékenység) biztonságot, kiszámíthatóságot ad gyermekeinknek, segíti a helyes életmód kialakítását. Sokszor tapasztaljuk, hogy ellentmondás feszül a családi szokások és a kollégium/iskola értékrendje, normái között. Sok múlik a pedagógus bölcsességén, rátermettségén, hogy mennyire tudja a családot együttműködésre, változtatásra bírni. Napirendünk ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodik a váratlan helyzetekhez, aktualitásokhoz, szabadabb időbeosztást enged a középiskolásoknak, figyelembe vesz egyéni kéréseket, kívánságokat.

Az épített környezet mindig adott, de az otthonosság kialakítása rajtunk múlik.

A kollégium célja egy olyan családias jellegű, hangulatos környezet megteremtése, mely hagyományaival, változatos szabadidős tevékenységein keresztül biztosítja a bentlakó gyermekek számára az ott eltöltött idő hasznos és örömteli megélését.

VII. Intézményegység-vezetői törekvéseim, céljaim

A kollégium az intézményen belül szakmailag önálló szervezeti egység, önálló pedagógiai programmal, melyet a kollégiumi munkaterv és az egyes csoportok foglalkozási tervei egészítenek ki. A kollégium szakmai céljai szimbiózisban vannak az összintézményi célokkal, és a sajátos nevelési igényű tanulók óvodai, iskolai sérülés specifikus fejlesztési igényeivel. A kollégium vezetését intézményünk főigazgatójával és a többi intézményegység-vezetővel szoros együttműködésben a kollégiumvezető látja el.

Intézményegységi helyzetünkből adódóan, vannak célok, feladatok, programok, hagyományok, melyekben összműködési szinten veszünk részt, így ezek éves munkatervünkben külön nem szerepelnek, s vannak csak kollégiumi szinten megvalósuló tevékenységek, melyekben a kollégiumi nevelőtestület dönt. A tárgyi - működési feltételeket az intézmény szakmai indokai alapján a fenntartó biztosítja. A fenti rövid elemzéssel arra kívántam rámutatni, hogy mind szakmailag, mind gazdaságilag egy nagy intézmény részeként, annak céljait szolgálva működünk, de van lehetőségem, mint intézményegységvezetőnek a saját területemen, a kollégium sajátos fejlesztési lehetőségeit megkeresni, kitűzni, megvalósítani. Reális, megvalósítható a kollégium tevékenységrendszerébe jól beilleszthető elképzeléseket próbáltam megfogalmazni.

Célom az eddigi eredmények, erősségek megőrzése, továbbfejlesztése, új értékek teremtése, lehetőségek számbavétele. Arra törekedtem, hogy a kitűzött cél- és feladat meghatározások összhangban álljanak pedagógiai célkitűzéseinkkel, a kollégiumi nevelésben hangsúlyos testi-lelki-szociális területek fejlesztésével. Figyelembe vettem az önértékelési folyamatok intézményi elvárás rendszerének kollégiumra vonatkozó elvárásait is.

Konkrét célok feladatok

A gyermeklétszám stabilitása

Bár a természetes létszámunk csökkenő tendenciát mutat, ne felejtjük el, hogy az ellátottak különböző fogyatékosága alapján a számított létszámunk közel 170 gyermek. A befogadás tekintetében szeretném a régi utat járni, s biztosítani a lakhatási - ellátási feltételeket a 3 éves óvodástól a 18 éves középiskolásig. A széles életkori sávval együtt fel kell vállalnunk a speciális tanulói összetétel nehézségeit, az egyre növekvő beilleszkedési- magatartás zavaros gyermekek ellátását. Közös felelősségünk ezekre a problémákra a válaszkérés.

Hangsúlyozni szeretném, hogy bár a létszám megtartása fontos, de valamennyi bentlakó gyermek érdekeit szem előtt tartva, ez nem mehet a kollégium minőségi életének rovására.

Tárgyi, személyi feltételek

A kollégium zavartalan működéséhez a humán erőforrás biztosított. A hat főre csökkent nevelőtanári létszám előreláthatóan a következő tanévben is elég lesz a kollégiumi csoportok indításához. A vasárnapi ügyeletet azonban az egyre nagyobb számban visszaérkező bentlakók miatt meg kell erősíteni az esti órákban.

A fiú emeleten a gyakori reggeli „zavargások” egy határozott fellépésű férfi asszisztens jelenlétét indokolná (mint ébresztő).

A gyerekek biztonságos ellátásához fontosnak tartom a nevelőtestület stabilitását, relatív állandóságának biztosítását.

A tárgyi feltételek fejlesztése hosszú távú program keretében valósítható meg. Ezek egy része költséges beruházás, melyet a rendszeres karbantartási munkálatok mellett kellene megvalósítani. Hiába új építésű az épület, az állag megóvás érdekében szükség lesz a későbbiekben festésre, a gyakori csőtörésekből adódó javítási munkálatokra. Sort kell keríteni a bútorok közül a legszükségesebbek cseréjére (fotelok, sarokülő garnitúra) új ágyneműbelsők beszerzésére, a szórakoztató elektronikai eszközök (televíziók) lecserélésére. Az egészségügyi személyzet számára, a rossz szociális körülmények között élő gyermekeink ellátásához, szükség lenne egy alapfelszerelést tartalmazó egészségügyi készlet folyamatos biztosítására. Természetesen szem előtt tartom, hogy a felsoroltak tekintetében szükséges egy fontossági sorrend, mely alapján ezeket a felújításokat, beruházásokat kérjük, tudomásul véve, hogy ezek az igények a fenntartó mindenkori anyagi helyzetétől függenek. Figyelemmel kísérek minden pályázati lehetőséget is, amit felhasználhatnánk körülményeink javítására.

Szakmai képzések, önképzések, továbbképzések

A pedagógusoknak nemcsak megfelelő kompetenciákkal kell rendelkezniük, hanem olyan elfogadó attitűddel, mely segíti a rájuk bízott sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését. Ehhez fontos, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt belső szakmai programokon, külső továbbképzéseken. Rendkívül hatékynak ítélem meg a kollégium kapcsolatát a munkaközösségekkel és a pszicho-teammel.

A munkaközösségek által szervezett „módszervásárok” (óralátogatások, videó filmelemzések) egy-egy problémakör megvitatására szerveződnek, s lehetővé teszik az egymástól tanulást, tanulás szervezési módszertani újdonságok beépítését a saját mindennapi nevelői gyakorlatba. Újítási szándékként szeretném, ha a délutános kollégák a munkaközösségek munkáját segítenék szemléltető eszközök, módszertani anyagok készítésével. A délelőtti órabetűmutatók folytatása lehetne egy délutáni tanórai foglalkozás megtekintése, de hasznosnak tartanám azt is, ha a délutános kollégák látogathatnák egymás óráit, évente legalább egyszer. A tantárgyi ismeretanyag komplex feldolgozását segíthetné a kollégium az által, ha a szaktanári bemutató óra folytatásaként egy ahhoz kapcsolódó kollégiumi foglalkozást szervezne.

A matematika órát pl. megtámogathatnánk táblajátékkal, de a történelmi és irodalmi ismeretek is közelebb hozhatók lennének tanulóinkhoz egy más megközelítésben pl. szakköri tevékenység formákon keresztül. (kézműves – hagyományörző szakkör, olvasóklub ... stb.) A lehetőségek tárháza természetesen végtelen.

A pszichológiai jellegű tréningeken, a csoportos esetmegbeszéléseken való részvétel által lehetőségünk volt konfliktuskezelési – együttműködési technikák megismerésére.

Erre igényt tartunk a következő tanévtől is. Új lehetőségként, szeretném gyógypedagógus kollégánk mesterprogramjában megfogalmazott érzékenyítő tréningeket megajánlani a pályakezdő és több éves távollétből visszatérő pedagógusok számára.

Figyelemmel kísérem és szorgalmazom a kollégiumi nevelőtestület felé a szakmai munkaközösségek szakirodalmi ajánlásait és a szakmai fórumok újdonságait. Fontos lenne, hogy az önképzés a nevelők belső igényévé váljon.

Szabadidős tevékenységek

Célom a jól működő tevékenységi körök folytatása, szélesítése, új lehetőségek keresése. Szeretném új programokkal színesíteni a kollégiumi esteket, bővíteni a házi bajnokságok eddig is változatos kínálatát. Új, közösségépítő elemként, kollégiumi napot szerveznénk széleskörű programkínálatot ajánlva gyermekeinknek. Fontos számomra a belső és külső kapcsolatok ápolása, új tartalommal való megtöltése. A jövőre nézve közös terveket szövögetünk a Compass Egyesülettel, partnereink körét a Szentbalázsi Körzeti Általános Iskolával kívánjuk bővíteni. Új szint hozhatna a kollégium életében egy régi hagyomány felelevenítése, az otthontanács létrehozása, mely jól szolgálná a diákok érdekképviselésének érvényesítését.

Az otthontanácson keresztül lehetőség nyílna a diákönkormányzattal való szorosabb együttműködésre. A tanács tagjai képviselhetnék a kollégium érdekeit a DÖK fórumain, ami hosszú távon segítené őket a társadalmi életre való felkészítésben. A nyelvi – kommunikációs fejlesztés erősítésére, az ingerszegény szociokulturális háttér hiányosságainak pótlására indítanám el a beszélgető- kört és a drámajátékokat. A drámajátékok elemeinek kollégiumi csoportfoglalkozásokba való beemeléséhez számítok a pszicho-team javaslataira, kezdeményezéseire.

A szakkörök bővítésére, korunk igényeihez igazodva, az informatika, valamint az életmód – életvitel háztartási ismeretek szakkör felelne meg a legjobban. A digitális kompetenciák fejlesztése mellett legalább annyira fontos, hogy az életben felhasználható praktikus tudást adjunk gyermekeinknek, hiszen csak így várható el tőlük a sikeres társadalmi beilleszkedés, boldogulás.

Nevelési funkciók

A kollégium a sajátos nevelési igényű bentlakóink számára biztosítja azokat a feltételeket, amelyek általában otthoni környezetükből hiányoznak: könyveket, játékokat, korszerű ismerethordozókat, de sok esetben már pusztán a jobb higiénés viszonyok is előrelépést jelentenek az otthoni körülményekkel szemben. A kollégium inger gazdag környezete már önmagában is nevelési tényező, melyet az alábbi tevékenységformákkal egészítenék ki.

Szorgalmaznám, hogy a kollégiumi nevelők bátrabban nyúljanak a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja által előírt tematikus csoportfoglalkozások témaköreihez. A családi életre nevelés, a médiatudatosságra nevelés, a gazdasági-pénzügyi ismeretek (csak néhány a tizenkettőből) olyan területek, melyeken keresztül közelebb kerülhetnek gyermekeink a valós élethez, segítséget kaphatnak a mindennapi élethelyzetekben való eligazodásban.

Az élményszerűség biztosításához javaslom a szerep – és szituációs játékok adta lehetőségek kihasználását, melyek hatékonyan segíthetik a társadalmi szerepek tanulását.

Széles körű programkínálattal meg kell teremteni minden gyermek számára a mozgás, a testedzés iránti igény felkeltését. Kiegészítő sportág lehet a meglévők mellett a kosárlabda, röplabda, tollaslabda, tenisz. (az ehhez szükséges eszközök pályázati forrásból biztosítottak)

Havi rendszerességgel elindítható lenne egy mindenkit átmozgató zenés- táncos torna. A népszerű csapatjátékokat igyekezzünk minél több tanuló számára vonzóvá tenni. Az egészség megőrzéséhez szükséges elméleti ismereteket az iskolai védőnői hálózaton keresztül biztosítom. Jól kiépített kapcsolatunkat tovább szeretném erősíteni, külső partnerrel bővíteni. A járási tisztí főorvos asszony szívesen bekapcsolódna ebbe a munkába.

A környezettudatosságra nevelés és az egészségmegőrzés programjába jól illeszkedne egy iskolakert létrehozása. A hátrányos helyzetű térségben felnövekvő gyermekek számára különösen fontos lenne, hogy elsajátítsák az alapvető kertészeti ismereteket. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek számára az iskolakerti tevékenység terápiás jelleggel bír. Nyitott kollégiumunk valamennyi városi rendezvényt figyelemmel kísér. Ösztönzőm a kollégákat, hogy a kedvezményes kulturális lehetőségeket vegyék minél nagyobb számban igénybe.

A helyes életvitel kialakítására tett törekvések remélhetőleg egy szemléletváltást is eredményeznek a tanulóink körében, ami hosszútávon egy egészségesebb nemzedék felnövekedését segítheti.

VIII. Záró gondolatok

Mindenképpen építő jellegű volt számomra, hogy tíz év kollégiumvezetői tapasztalat után megírtam ezt a pályázatot. Jó volt visszatekinteni az elmúlt évekre, örülni a jó dolgoknak, sikereknek, mérlegelni, számba venni az új kihívások adta lehetőségeket.

Vezetői elképzeléseim, mint talán az a pályázatból is kiderül, inkább szakmai jellegűek, kevésbé költségigényesek. Pályázatom pozitív elbírálása esetén arra fogok törekedni, hogy a feladatok ésszerű delegálásával mindenki aktív, alkotó módon vehessen részt a megvalósításban.

Ennek szellemében szeretnék egy olyan kollégiumot:

- Amely otthonos környezetet biztosít, családot pótol
  - o biztonságot, kiszámíthatóságot ad
  - o segíti a társadalmi beilleszkedést
  - o közösen vállalt értékrendet közvetít
- Ahol a szülők szívesen hagyják a gyermekeiket
- Ahová a gyermekek szívesen jönnek
- Ahol a diákok a széleskörű tevékenység kínálat segítségével tartalmasan töltik el szabadidejüket
- Ahol jó a munkahelyi légkör

Kollégiumvezetői elképzeléseimet ajánlom a fenntartó, a főigazgató asszony, vezetőtársaim, a kollégiumi nevelők és az intézmény valamennyi dolgozója figyelmébe. Szeretném megköszönni mindannyiuknak munkám eddigi támogatását, a szakmai segítséget, a jó tanácsokat, az építő jellegű gondolatokat. Munkám szakmai elismerésének és megbecsülésének tekinteném, ha intézményegység-vezetői céljaim megvalósításában támogatnának.

A záró gondolatok szóljanak kollégista gyermekeinkhez.

„Ott a kollégiumban minden egész másképp van
Én csak azt kívánom, bármi lesz is ember légy fiam!”

Bojtorján együttes

Mellékletek